

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **M. Š.**, zast. JUDr. Jarmilou Černou, advokátkou se sídlem Pardubice, Sladkovského 484, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 26. 5. 2008, č. X, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 9. 1. 2009, č. j. 52 Cad 45/2008 - 38,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovené advokátce stěžovatele, JUDr. Jarmile Černé, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 1904 Kč. Tato částka bude jmenované vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 2 měsíců od právní moci tohoto rozhodnutí. Náklady právního zastoupení stěžovatele nese stát.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se včas podanou kasační stížností domáhá zrušení shora označeného usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Liberci, jímž soud výrokem I. odmítl žalobu v části, jíž se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalované ze dne 26. 5. 2008, č. X, z důvodu neodstranění vad žaloby bránících pokračovat v řízení, a výrokem II. odmítl tuto žalobu v části, jíž se žalobce domáhal přiznání zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu ve výši 1 000 000 Kč, pro nedostatek pravomoci správního soudu o věci jednat a meritorně rozhodnout.

Krajský soud vycházel z následujícího skutkového stavu: Žalobou ze dne 31. 7. 2008 se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalované, jímž tato zamítla jeho žádost o plný invalidní důchod pro nesplnění podmínek § 38 a § 40 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.

Současně se žalobce domáhal přiznání zadostiučinění za nemajetkovou újmu, jež mu měla vzniknout v průběhu řízení o přiznání invalidního důchodu ve výši 1 000 000 Kč. V replice na vyjádření k žalobě ze dne 12. 9. 2008 pak žalobce mimo jiné požádal krajský soud o ustanovení advokáta.

Po ověření majetkových poměrů žalobce soud jeho žádosti o ustanovení zástupce vyhověl usnesením ze dne 2. 12. 2008, č. j. 52 Cad 45/2008 - 31. Jelikož žaloba zjevně neměla náležitosti, vyžadované zákonem č. 150/2002 Sb., soudním řádem správním (dále jen „s. ř. s.“), zejména neobsahovala žádný žalobní bod ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s., vyzval soud tímtéž usnesením žalobce v souladu s § 37 odst. 5 s. ř. s., aby ve stanovené lhůtě vady žaloby odstranil. Současně jej poučil, že pokud vady ve stanovené lhůtě neodstraní, soud žalobu usnesením odmítne.

Přípisem ze dne 23. 12. 2008 doplnila ustanovená advokátka žalobu v tom smyslu, že žalobce s napadeným rozhodnutím žalované nesouhlasí, neboť má za to, že podmínku potřebné doby pojištění pro přiznání plného invalidního důchodu splňuje. Rozhodnutí žalované považuje za nezákonné, neboť délku doby, po kterou byl žalobce pojištěn, a dobu, kterou lze jako dobu pojištění hodnotit, posoudila žalovaná nesprávně a v jeho neprospěch jako dobu kratší, než ve skutečnosti činí a než je v jeho případě pro přiznání nároku třeba.

Krajský soud dospěl k závěru, že žaloba ani po jejím doplnění neobsahuje žádná konkrétní skutková tvrzení ani právní argumentaci, a proto ji v této části odmítl (výrok I.). Toto své rozhodnutí opřel o rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 10. 2004, č. j. 4 Azs 149/2004 - 52, publ. pod č. 488/2005 Sb. NSS, usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 19. 1. 1993, č. j. 6 A 85/92 - 5 a rozsudek rozšířeného senátu zdejšího soudu ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005 - 58, publ. pod č. 835/2006 Sb. NSS. Žalobce soudu nevymezil konkrétní meze, v nichž by se mohl soud při přezkumu rozhodnutí žalované pohybovat. Tato skutečnost pak bránila v řízení ovládaném dispoziční zásadou pokračovat.

Rovněž v části, v níž se žalobce domáhal přiznání finančního zadostiučinění, soud žalobu odmítl (výrok II.), neboť dospěl k závěru, že o takovém nároku nejsou soudy ve správním soudnictví oprávněny rozhodovat. Příslušné jsou soudy, které jednájí a rozhodují v občanskoprávním soudním řízení, přičemž v prvním stupni jsou k řízení věcně příslušné soudy okresní. (Soud odkázal na § 6, § 14 a § 15 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem.) Krajský soud proto rozhodl v souladu s § 46 odst. 2 s. ř. s., jak bylo uvedeno výše.

Usnesení krajského soudu napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností z důvodu vymezeného v § 103 odst. 1 písm. c) a e) s. ř. s. Podle § 37 odst. 5 s. ř. s. „*vyzve, předseda senátu, podatele k opravě nebo odstranění vad podání a stanoví k tomu lhůtu*“. Usnesením krajského soudu ze dne 2. 12. 2008 byla stěžovateli ustanovena advokátka a dále byl stěžovatel vyzván ve smyslu § 37 odst. 5 s. ř. s. k odstranění vad žaloby. Toto usnesení vydal asistent soudce. Asistenta soudce nelze podle stěžovatele s osobou soudce ztotožnit. Postavení asistenta soudce je upraveno v zákoně č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích. Podle § 36a odst. 5 tohoto zákona je asistent soudce oprávněn podílet se na rozhodovací činnosti soudu v rozsahu stanoveném zvláštním právním předpisem pro vyšší soudní úředníky; na jeho postavení se přiměřeně použijí ustanovení upravující postavení vyšších soudních úředníků. Z této úpravy lze podle stěžovatele jednoznačně dovodit, že výzva soudu k odstranění vad podání dle § 37 odst. 5 s. ř. s. učiněná asistentem soudce na místo předsedou senátu nemůže zakládat právní následky zamýšlené citovaným ustanovením.

Z uvedeného stěžovatel dovodil, že krajský soud nedostál své povinnosti vyzvat žalobce k odstranění vad podání, a podmínky pro odmítnutí žaloby pro neodstranění těchto vad tudíž nebyly splněny.

Ust. § 37 odst. 5 s. ř. s. dále stanoví, že nebude-li podání v této lhůtě doplněno nebo opraveno a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat, soud řízení o takovém podání – tedy o podání jako celku, nikoli jen řízení o části žaloby – usnesením odmítne, nestanoví-li zákon jiný procesní důsledek. Krajský soud žalobu v části odmítl z důvodu neodstranění vad žaloby – a touto částí se tedy dále nijak nezabýval, a naopak částí totožné žaloby, jejíž vady jako celku nebyly odstraněny, kterou se stěžovatel domáhal přiznání zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu, se již zcela nelogicky zabýval a tuto odmítl pro nedostatek pravomoci správního soudu o věci jednat a meritorně rozhodnout. Takový postup považuje stěžovatel za zmatečný. (Stěžovatel odkázal na rozsudek zdejšího soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98.)

Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v rozsahu uplatněných stížních bodů, avšak po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná. Důvod kasační stížnosti je v daném případě vymezen předmětem přezkumu. Je jím důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tj. nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu.

Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. navrhovatelé, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování platí v takovém případě stát.

Podle § 37 odst. 5 s. ř. s. vyzve předseda senátu usnesením podatele k opravě nebo odstranění vad podání a stanoví k tomu lhůtu. Nebude-li podání v této lhůtě doplněno nebo opraveno a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat, soud řízení o takovém podání usnesením odmítne, nestanoví-li zákon jiný procesní důsledek. O tom musí být podatel ve výzvě poučen.

Podle § 36a odst. 4 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích (dále jen „zákon o soudech a soudcích“), vykonává asistent soudce jednotlivé úkony soudního řízení z pověření soudce, pokud tak stanoví zvláštní zákon nebo rozvrh práce.

Podle § 36a odst. 5 tohoto zákona je asistent soudce oprávněn podílet se na rozhodovací činnosti soudu v rozsahu stanoveném zvláštním právním předpisem pro vyšší soudní úředníky; na jeho postavení se přiměřeně použijí ustanovení upravující postavení vyšších soudních úředníků.

Podle § 10 odst. 3 písm. c) zákona č. 121/2008 Sb., o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státních zastupitelství (dále jen „zákon o vyšších soudních úřednících“), může vyšší soudní úředník v občanském soudním řízení a v soudním řízení správním, nestanoví-li zvláštní zákon jinak, odstraňovat vady podání a odmítat podání pro neodstranění vad.

Podle § 10 odst. 3 písm. i) tohoto zákona může vyšší soudní úředník rozhodovat o ustanovení zástupce účastníků podle § 30 občanského soudního řádu a podle § 35 odst. 8 soudního řádu správního a o náhradě nákladů takto ustanoveného zástupce.

O věci samé uvažil Nejvyšší správní soud takto:

Jak vyplývá z výše citované právní úpravy, není opodstatněná námitka stěžovatele, podle níž asistent soudce není oprávněn vyzvat účastníka k odstranění vad podání. Podle § 36a odst. 5 zákona o soudech a soudcích je asistent soudce oprávněn podílet se na rozhodovací činnosti soudu v rozsahu stanoveném zvláštním právním předpisem pro vyšší soudní úředníky a na jeho postavení se přiměřeně použijí ustanovení upravující postavení vyšších soudních úředníků. Podle § 10 odst. 3 písm. c) a i) zákona o vyšších soudních úřednících, může vyšší soudní úředník odstraňovat vady podání, jakož i rozhodovat o ustanovení zástupce účastníků podle § 35 odst. 8 soudního řádu správního. Usnesení krajského soudu ze dne 2. 12. 2008, kterými soud prostřednictvím asistenta soudce tyto úkony provedl, je tedy plně v souladu se zákonem a z formálního ani materiálního hlediska mu není čeho vyčíst.

Naopak námitku, podle níž měl krajský soud rozhodnout o návrhu stěžovatele jako celku a nikoli zvlášť o jednotlivých jeho částech, považuje Nejvyšší správní soud za částečně oprávněnou. Podle § 37 odst. 5 s. ř. s. soud usnesením „*odmítné řízení o podání*“, nastanou-li okolnosti v tomto ustanovení vyjmenované. Podle § 46 odst. 2 s. ř. s., soud „*odmítné návrh*“, pokud se navrhovatel domáhá rozhodnutí ve sporu nebo jiné právní věci, o které má jednat a rozhodnout soud v občanském soudním řízení. Obě ustanovení jsou použitelná v případě, kdy podání (návrh) je žalobou podle části třetí, hlavy druhé, s. ř. s. Formálně správně měl tedy krajský soud žalobu odmítnout, a to jediným výrokem, tj. takto: „*Žaloba se odmítá.*“ Veškeré úvahy a důvody, kterými se soud při svém rozhodování řídil, pak měly být (a v daném případě také byly) obsahem odůvodnění napadeného usnesení. Zde považuje Nejvyšší správní soud za vhodné poznamenat, že samo o sobě nebylo rozlišení obsahu předmětného podání na část, v níž se stěžovatel domáhal zrušení rozhodnutí žalované a část, kde se domáhal finanční kompenzace, nijak nelogické. Jedná se o dvě – z pohledu stěžovatele jistě související – leč z hlediska pravomoci a příslušnosti soudu zcela samostatné věci a krajský soud tedy zcela důvodně postupoval jak podle § 37 odst. 5 s. ř. s., tak i podle § 46 odst. 2 tohoto zákona. Byť tedy lze přisvědčit stěžovateli, že postup krajského soudu nebyl zcela *lege artis*, je současně na místě uzavřít, že tato vada neměla jakýkoli vliv na zákonnost napadeného usnesení, neboť fakticky nedovedla soud k jinému výsledku než k odmítnutí žaloby. Takovýto výsledek posouzení je přitom v souladu se zákonem.

Nejvyšší správní soud tak dospěl k závěru, že napadené usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích netrpí vadou podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. a kasační stížnost proto v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl jako nedůvodnou.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, správní orgán ze zákona nemá právo na náhradu nákladů řízení, Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s ust. § 120 s. ř. s.). Ustanovené zástupkyni stěžovatele náleží v souladu s § 11 odst. 1 písm. b) a d) ve spojení s § 9 odst. 2 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), odměna za dva úkony právní služby učiněné v řízení o kasační stížnosti, tj. první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení a písemné podání soudu, ve výši 2 x 500 Kč, a dále náhrada hotových výdajů ve výši paušální částky 300 Kč za dva úkony právní služby podle § 13 odst. 3 cit. vyhlášky. Protože je ustanovená advokátka plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se nárok vůči státu (1600 Kč) o částku odpovídající dani z přidané hodnoty, kterou je tato osoba povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových

výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 35 odst. 7 s. ř. s.). Částka daně z přidané hodnoty vypočtená dle § 37 odst. 1 a § 47 odst. 4 zákona č. 235/2004 Sb. činí 304 Kč. Ustanovené zástupkyni se tedy přiznává náhrada nákladů v celkové výši 1904 Kč. Uvedená částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 2 měsíců od právní moci tohoto rozsudku. Náklady právního zastoupení stěžovatele nese dle ust. § 60 odst. 4 s. ř. s. stát.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. června 2009

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu